

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ

ID 1105

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	053 Психологія (бакалавр)	Назва освітньої програми	Психологія (2025)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. психології (ПС)

Викладач/викладачі

Періг Ірина Мирославівна, канд. психол. наук, доцент, доцент, [профіль на порталі "Науковці TNTU"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни є:

- формування професійних комунікативних знань, вмінь та навичок як складової професійної компетентності фахівця;
- розвиток здатності вирішувати типові та складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, психологічних та соціальних наук;
- сформуванню у студентів досвід практичного застосування знань у повсякденному житті та в майбутній професійній діяльності.

Формат курсу

Змішаний курс, що передбачає проведення лекцій, практичних робіт та консультації для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в електронному навчальному курсі системи A-Tutor, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

Компетентності ОП

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

- інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов;

- загальних:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- спеціальних:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК12. Знання та розуміння функціональних обов'язків та специфіки діяльності психолога в різних установах.

Програмні результати
навчання з ОП

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника в умовах міжособистісної взаємодії.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

Обсяг курсу

Очна (денна) форма здобуття освіти:

Кількість кредитів ECTS — 6; лекції — 32 год.; практичні заняття — 32 год.; самостійна робота — 116 год.;

Заочна форма здобуття освіти:

Кількість кредитів ECTS — 6; лекції — 10 год.; практичні заняття — 8 год.; самостійна робота — 162 год.;

Ознаки курсу

Рік навчання — 3; семестр — 5; Обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна;
кількість модулів — 2;

Форма контролю

Поточний контроль: Тестові модульні контролю №1 і №2, контроль оцінювання участі в практичних заняттях курсу
Підсумковий контроль: екзамен

Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення

Компетентності, що є передумовою вивчення:

Дисципліни, які є передумовою вивчення: "Загальна психологія", "Практикум з загальної психології", "Вікова та педагогічна психологія", "Психодіагностика", "Диференційна психологія", "Експериментальна психологія".

Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення

Ноутбук, проектор. Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Дистанційний курс «Психологія спілкування», ID 1105, <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>.

1. Психологія спілкування: методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи / Укладач Періг І.М. Тернопіль: ТНТУ, 2024. 36 с.

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс

Годин
ОФЗО **ЗФЗО**

Тема 1. Психологія спілкування як прикладна галузь знань

1. Об'єкт, предмет, завдання дисципліни.
2. Наукові підходи до визначення поняття «спілкування».
3. Функції та види спілкування: основні класифікації.
4. Розвиток спілкування в онтогенезі.

2 1

Тема 2. Спілкування як комунікація

1. Структура інформаційного обміну.
2. Природа і мета комунікації.
3. Види комунікації.
4. Стили спілкування.
5. Моделі передавання інформації і механізм сприйняття комунікативних повідомлень.
6. Прийоми ефективного спілкування.
7. Культура говоріння і культура слухання.
8. Види слухання: рефлексивне і нерефлексивне, їх сутність.

4 1

Тема 3. Комунікативний аспект спілкування

1. Комунікативна компетентність особистості.
2. Типи співрозмовників.
3. Вплив темпераменту та характеру на спілкування.

2

3. Комунікативні здібності.
4. Емоційний інтелект в аспекті розвитку комунікативних навичок.

Тема 4. Засоби спілкування

1. Джерела спілкування.
2. Вербальні і невербальні засоби спілкування.
3. Поняття та основні ознаки вербального спілкування. Мовленнєвий етикет. 4 2
4. Класифікація систем невербальних засобів спілкування, їх характеристика.
5. Невербальні засоби і культура спілкування та поведінки.
6. Місце невербальних засобів в етикеті ділового спілкування.

Тема 5. Інтерактивний аспект спілкування

1. Інтерації та їх типи.
2. Теорії міжособистісної взаємодії.
3. Види взаємодій в спільній діяльності. Спілкування і діяльність. 4 1
4. Транзактний аналіз спілкування Е.Берна: транзакція як психологічний феномен та позиції партнерів у спілкуванні.
5. Диз'юнктивні і кон'юнктивні почуття.
6. Сумісність і спрацьованість.

Тема 6. Перцептивний аспект спілкування

1. Поняття «соціальна перцепція».
2. Стадії міжособистісного розуміння.
3. Взаєморозуміння та його рівні, їх характеристика. 4 1
4. Механізми взаєморозуміння поведінки: ідентифікація, рефлексія, емпатія.
5. Добір засобів і механізмів впливу для досягнення ефективного результату взаємодії.
6. Ефекти сприйняття. Закономірності та чинники формування першого враження.

Тема 7. Бар'єри та труднощі спілкування

1. Труднощі спілкування, їх причини.
2. Бар'єри у спілкуванні. 2
3. Індивідуально-психологічні якості комунікаторів.
4. Конфлікт у спілкуванні: причини, типи.
5. Способи вирішення конфліктів.

Тема 8. Психологія впливу

1. Поняття «впливу» у психології.
2. Способи і засоби впливу. 2

3. Зараження. Паніка. Чутки.
4. Переконавання. Уміння говорити як умова успіху.

Тема 9. Маніпуляція в спілкуванні

1. Маніпуляція як вплив.
2. Ознаки маніпулятивного впливу. 2
3. Типи маніпуляторів. 2
4. Засоби попередження та захисту від маніпулятивного впливу.
5. Трансактний аналіз Е. Берна. Типи інтеракцій.

Тема 10. Нейролінгвістичне програмування у встановленні контакту

1. Застосування нейролінгвістичного програмування.
2. Типи репрезентативної системи особистості. 2
3. Здійснення впливів в залежності від каналу сприйняття. 1
4. Способи встановлення рапорту.
5. Синтонічна модель спілкування.

Тема 11. Професійне спілкування

1. Особливості професійно-ділового спілкування.
2. Самопрезентація. Механізми створення позитивного іміджу у спілкуванні. 2
3. Складові успішного публічного виступу. Ораторське мистецтво.
4. Підготовка та проведення вебінару.
5. Правила поведінки в переговорному процесі.

Тема 12. Комунікативна складова професійної культури психолога

1. Особливості професійної діяльності психолога.
2. Спілкування як основний інструмент діяльності психолога. Комунікативна компетентність. 2
3. Етичні правила діяльності практикуючого психолога. 1
4. Правила спілкування психолога з клієнтом в консультативному процесі.

РАЗОМ: 32 10

Практичні заняття (теми)

	Годин	
	ОФЗО	ЗФЗО
Тема 1. Психологія спілкування як прикладна галузь знань	2	1

Тема 2. Спілкування як комунікація	4	2
Тема 3. Комунікативний аспект спілкування	2	
Тема 4. Засоби спілкування	4	1
Тема 5. Інтерактивний аспект спілкування	4	1
Тема 6. Перцептивний аспект спілкування	4	1
Тема 7. Бар'єри та труднощі спілкування	2	
Тема 8. Психологія впливу	2	
Тема 9. Маніпуляція в спілкуванні	2	1
Тема 10. Нейролінгвістичне програмування у встановленні контакту	2	
Тема 11. Професійне спілкування	2	
Тема 12. Комунікативна складова професійної культури психолога	2	1
	РАЗОМ:	32 8

Курсова робота/проект

Мета виконання курсової роботи	Метою виконання курсової роботи з дисципліни «Психологія спілкування» є систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань, їхнє застосування для вирішення конкретного практичного завдання відповідно до вимог формування компетентностей згідно освітньої програми «Психологія спілкування».
Завдання курсової роботи	Мета виконання курсової роботи – демонстрація здобувачами вищої освіти рівня оволодіння навичками самостійного аналізу наукової літератури, розробки дослідницької програми, підбору та реалізації дослідницьких процедур, аналізу, інтерпретації та представлення отриманих результатів, а також їх застосування при вирішенні конкретних науково-практичних завдань. Виконання курсової роботи дає можливість реалізувати ряд навчальних завдань: систематизація, закріплення, поглиблення та застосування знань здобувачів вищої освіти під час теоретичного аналізу наукової літератури відповідно до поставлених завдань; розвиток навичок самостійної роботи; оволодіння прийомами і методами психологічного дослідження при вирішенні прикладних проблем; формування вміння формулювати наукові судження та висновки, логічно і послідовно їх викладати, публічно захищати результати наукових пошуків (виголошувати промову, відповідати на запитання тощо).
Структура курсової роботи	Титульний лист; завдання на курсову роботу; анотація; зміст; перелік умовних позначень; вступ; основна частина; висновки; список використаних джерел; додатки.
Обсяг курсової роботи	Рекомендований обсяг - 30-35 сторінок.
Етапи виконання	Вибір та затвердження теми курсової роботи; критичний аналіз нормативно-правової бази, спеціальної літератури з проблем, що розглядаються, пошук додаткових джерел інформації; складання плану курсової роботи; узагальнення та аналіз накопиченого матеріалу, обробка даних, обґрунтування пропозицій; написання тексту і оформлення курсової роботи; захист курсової роботи згідно з встановленим графіком.
Оцінювання курсової роботи	Зміст курсової роботи – 75 балів, захист курсової роботи – 25 балів.

Форма контролю

Захист курсової роботи передбачає:

- стислу доповідь (5 хв.) здобувача вищої освіти, в якій необхідно відокремити мету, об'єкт, предмет дослідження та коротко висвітлити зміст одержаних результатів дослідження. Зробити акцент на висновках та рекомендаціях. Бажано, щоб доповідь під час захисту супроводжувалась презентацією результатів, підготовленою за допомогою засобів «Microsoft PowerPoint»;

- співбесіду і відповіді на запитання наукового керівника та членів комісії.
Курсова робота та її захист оцінюється відповідно до вимог кредитно-модульної системи.

Технічне й програмне забезпечення

Технічні засоби для демонстрування результатів виконання курсової роботи (ноутбук, проектор). Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

Самостійна робота

Підготовка до практичних занять

Опрацювання лекційного матеріалу

Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції:

1. Історія розвитку вітчизняної психології спілкування.
2. Історія розвитку закордонної психології спілкування
3. Спілкування як форма вияву активності особистості.
4. Вплив середовища і спадковості на комунікативні здібності людини.
5. Стили педагогічного спілкування.
6. Копінг-поведінка в конфлікті.
7. Особливості спілкування в педагогічному середовищі.
8. Еволюція комунікацій в суспільному житті.
9. Етикет професійного спілкування медичних та фармацевтичних фахівців.
10. Психологічні особливості спілкування в галузі торгівлі.
11. Соціально-психологічні чинники агресивної поведінки особистості.
12. Газлайтинг як вид психологічного насилля в навчальному колективі.
13. Вплив самооцінки особистості на її статусно-рольову реалізацію у групі.
14. Соціально-психологічні чинники формування самооцінки особистості.
15. Психологічні виміри комунікативного потенціалу особистості.

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Рекомендована література

Основна

1. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія. К.: «Каравела», 2023. 370 с.
2. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування : навч. посіб. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 184 с.
3. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Спес Гіппократа: основи психології спілкування для медичних працівників. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М.; К., 2017. 208 с.
4. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В. Психологія спілкування: навчальний посібник. : НФаУ, 2011. 132 с.
5. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник. Одеса: Фенікс, 2020. 79 с.
6. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.
7. Семенов І. М. Психологія міжособистісного спілкування: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 368 с.
8. Фабер А., Мазліш Е. Мистецтво спілкування з дітьми. Вдома та в школі. Країна мрій. 2012. 240 с.
9. Філоненко М. Психологія спілкування. Навчальний посібник / К. : Центр учбової літератури, 2008. 224 с.
10. Wojciszke Bogdan Psychologia społeczna. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2021. 636 p.

Допоміжна

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект і мистецтво спілкування. Пер. з англ. Київ: Наш Формат, 2019. 384 с.
2. Калмиков, Г.В. Психологія формування професійно-мовленнєвої діяльності майбутніх психологів. Монографія. 2019. Київ: Видавничий дім «Слово», 316 с.
3. Карнегі Д. Як здобувати друзів і впливати на людей. Пер. з англ. Київ: Видавництво Старого Лева, 2016. 320 с.
4. Кемпбелл Л. Мистецтво комунікації: Як бути зрозумілим і впливовим. Пер. з англ. Київ: КМ-Букс, 2019. 256 с.
5. Кові Стівен Р. 7 звичок високоефективних людей: Потужні інструменти розвитку особистості. Київ: Видавнича група «КМ-Букс», 2018. 432 с.
6. Максвелл Дж. Мистецтво спілкування з людьми. Пер. з англ. Київ: КМ-Букс, 2020. 224 с.
7. Онуфрієва Л.А., Чайковська О.М. Психологія міжособистісних взаємин та комунікації: навчально-методичний посібник / Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2021. 128 с.
8. Паскевська Ю.А. Психологія масової поведінки: навчальний посібник для студентів спеціальності «Психологія» денної та заочної форм навчання. Запоріжжя: ЗНУ, 2015. 70 с.
9. Періг І.М. Арт-терапевтичні методи зняття психоемоційної напруги в умовах переживання воєнних дій // Збірник тез II Міжнародної наукової конференції «Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки». Тернопіль. ФОП Паляниця В. А. 2022. С.22-24.
10. Періг І.М. Психологічне забезпечення ефективної комунікації «досвідчений викладач – сучасний студент» // Збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності». Тернопіль: СМП «Тайп», 2022.С. 301-303.
11. Періг І.М. Пошук ресурсів як умова підтримки ментального здоров'я особистості. Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки: Збірник тез IV Міжнародної наукової конференції, 18-19 квітня 2024 р. / упоряд. А.А. Криськов, М.Я. Блавіцький, Н.В. Габрусєва.

Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2024. С. 32-33.

12. Робертс К. Чарівність у спілкуванні: Секрети харизматичних людей. Пер. з англ. Львів: Апріорі, 2021. 200 с.

13. Скібська Л. І. Конфліктологія: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 384 с.

14. Склярова Г. О. Психологія спілкування: методичні рекомендації для студентів денної, заочної та дистанційної форм навчання. К. : ВНЗ "Університет економіки та права "КРОК", 2024. 20.

Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу в A-Tutor, ID:1105. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>.

2. Методичні рекомендації для написання курсових робіт з психології. Укладачі Періг І.М., Вишньовський В.В. / для студентів спеціальності 053 «Психологія». Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2024. 42 с.

3. Психологія спілкування: методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи / Укладач Періг І.М. Тернопіль: ТНТУ, 2024. 36 с.

4. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал – все про освіту в Україні.

5. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

6. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія. 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/053-Psykholohiya-bakalavr.28.07-1.pdf> (дата звернення: 08.12.2023).

Безкоштовні онлайн-курси

1. <https://www.zdorovistosunky.org/> Курс «Про здорові стосунки без ілюзій».

2. <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/265> Курс «Діалоги без тривоги».

3. <https://vseosvita.ua/course/suchasni-problemy-adaptatsii-ta-sotsializatsii-osobystosti-32.html> Сучасні проблеми адаптації та соціалізації особистості.

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі ПС. Консультування передбачено як очно ,так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1					Модуль 2					Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота					Аудиторна та самостійна робота					Теоретичний курс	Практичне завдання	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота				
14	16		5		15	20		5		10	15	
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів			
Лекція 1	Практичне заняття №1	2			Лекція9	Практичне заняття №9	2					
Лекція 2	Практичне заняття №2	2			Лекція10	Практичне заняття №10	3					
Лекція 3	Практичне заняття №3	2			Лекція11	Практичне заняття №11	2					
Лекція4	Практичне заняття №4	2			Лекція 12	Практичне заняття №12	3					
Лекція5	Практичне заняття №5	2			Лекція13	Практичне заняття №13	2					
Лекція6	Практичне заняття №6	2			Лекція14	Практичне заняття №14	3					
Лекція7	Практичне заняття №7	2			Лекція15	Практичне заняття №15	2					
Лекція8	Практичне заняття №8	2	Проект 1	5	Лекція16	Практичне заняття №16	3	Проект 2				

Розподіл балів, які отримують студенти за виконання та захист КР

Модуль 1		Модуль 2		Підсумковий контроль	Разом за КР
Виконання розділу 1		Виконання розділу 2		Захист КР	100
35		40		25	
Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів		
Етап 1.1	5	Етап 2.1	10		
Етап 1.2	5	Етап 2.2	10		
Етап 1.3	5	Етап 2.3	10		
Етап 1.4	10	Етап 2.4	5		
Етап 1.5	10	Етап 2.5	5		

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою, екзамен
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
67-74	D	Задовільно
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ПС, протокол №1 від «29» серпня 2025 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. психол. наук, доцент кафедри ПС

Ірина ПЕРІГ